

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים וחמשה

היכל
שלישי

מאמר

חייב אדם לברך
מאה ברכות בכל יום

•

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים וחמשה

היכל
שלישי

מאמר

הייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום

•

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכתב יד

על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

CHAYOV ODOM LEVOREICH

Copyright © 2017 by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

editor@kehot.com

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / Fax 778-4148

www.kehot.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

All rights reserved.

פתח דבר

לקראת ש"פ עקב, כ"ף מנחם-אב, יום הסתלקות-הילולא של כ"ק הרה"ג
והרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק ז"ל שניאורסאהן,

— הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה „חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום”,
מאת כ"ק אדמו"ר הזקן.

בשולי העמודים הוספנו מראי מקומות וציונים — נערך ע"י הרה"ת ר' גבריאל
שי' שפירא.

מערכת „אוצר החסידים”

עש"ק פ' עקב, כ"ף מנ"א, תשע"ז
ברוקלין, נ"י.

בס"ד.

חייבי אדם לברך מאה ברכות בכל יום שנאמר מה' ה' [אלקיך] שואל מעמך כי אם ליראה וגו' אל תקרי מה אלא מאה. וצריך להבין והלא הרוב ברכות של המאה הוא בתפילת שמונה עשרה ג' פעמים ח"י הוא נ"ד וברכות השחר וברכות ק"ש ב' לפני' כו' ומשלימין בשאר ברכות ביום, ועיקר התפילה הוא רק מדרבנן, והראי' שמפסיקין' כו' ונק' חיי שעה, וגם בירושלמי' מצינו אמר ר"ח אנא מן יומא לא אכוונתי בתפילה ופעם אחת רצה לכוון ובלבל אותו מחשבה זרה, ואין הפי' שלא הי' מכוון, ומשמע מכל זה שהתפילה הוא רק מדרבנן, ואיך הפכו בגמ' הפסוק ממ"ה מאה על דבר שהוא מדרבנן, ובתורה נאמר זה על יראה שהוא מדאורייתא. ועוד צריך להבין שפעם מצינו בגמ' סנדלפוין? קושר קשרים לקונו מתפילתן של ישראל ועל תורה לא מצינו כזה.

ויש להקדים ענין תשובה עילאה ותשובה תתאה, וצריך להבין ענין התפילה שהוא ג"כ בחי' תשובה, ויש תפילה של חול ותפילה של שבת וכמו שיתבאר.

הנה כתיב עולת' שבת בשבתו, בשבת' הוא בחי' עליות העולמות למקורן, כי יש בחי' ששת ימי המעשה יומין דחול וימים שהוא בחי' המשכות אלקות מלמעלה למטה בבחי' צמצום, וכמ"ש ויאמר¹⁰ אלקים יהי אור יהי רקיע ל"ב¹¹ אלקים שבמעשה בראשית וגם בראשית¹² שהוא בחי' חכמה עילאה ברא אלקים

מאמרי אדהאמ"צ דברים ע' קנ ואילך.
 (7) בגמ' סנדלפורין קושר קשרים: חגיגה יג, ב. ובתוס' שם. וראה הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בספר המאמרים תשי"ח ע' 202 ובהנסמן במאמרי אדהאמ"צ נביאים וכתובים ע' שיג.
 (8) עולת שבת בשבתו: פינחס כח, י.
 (9) בשבת הוא בחי' עליות העולמות: ראה ע"ח (ש"מ) שער פנימיות וחיזונית דרוש ג, ח, טו.
 (10) ויאמר אלקים יהי אור יהי רקיע: בראשית א, ג, ו.
 (11) ל"ב אלקים שבמעשה בראשית: ראה זח"ג פא, ב. תקוני זהר חדש צד, ד. צו, ב. ונמנו בפרטיות שם קיב, ג. וראה פרדס שער (יב) הנתיבות פ"ב. לקוית תצא לג, רע"א.
 (12) בראשית שהוא בחי' חכמה עילאה: בראשית א, א. ראה תרגום עה"פ (ושם: בחוכמא). וראה זח"א לא, רע"ב.

(1) חייב אדם לברך: נמצא בכת"י מס. 2 (קסג, א). לכמה מעניני המאמר, ראה גם המשך "חייב אדם לברך" בסה"מ תרל"ח ע' פז ואילך, ד"ה ועתה ישראל מה הוי' אלקיך שואל מעמך בספר המאמרים מלוטט ח"ד ע' רב.
 (2) חייב אדם לברך . . . א"ת מה אלא מאה: מנחות מג, ב (ורש"י ותוס' שם). זח"ג קטט, א. ובכ"מ.
 (3) מה ה' [אלקיך] שואל מעמך: עקב י, יב.
 (4) ועיקר התפילה הוא רק מדרבנן: ברכות כא, א. וראה שו"ע אדה"ז ה' תפלה סק"ו, ס"ב.
 (5) שמפסיקין כו' ונק' חיי שעה: ראה שבת י, א – יג, ב. וראה סידור עם דא"ח עג, ג ואילך.
 (6) בירושלמי מצינו אמר ר"ח אנא מן יומא: ראה ירושלמי ברכות פ"ב, ה"ד. תוס' ר"ה טז, ב. וראה מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' פח.

שהוא הבל, רק בחי' הצמצום אלקות להיות ששת ימי המעשה שהן מילין¹³ דהדייטא ולא אורחא דמלכא כו', ונעשה הכל בבחי' דילוג הפרסה, וכמ"ש מדלג¹⁴ על ההרים דילוג¹⁵ עלי אהבה פי' מחמת שאהבה¹⁶ דוחקת הבשר, לכן עשה כל זאת בבחי' דילוג וצמצום גדול מחמת שאין ערוך אליו, רק כמו שבדרך ההשתלשלות שלמעלה [שמעילה] לעלול מ"מ יש שייכות וערך העילה לעלתו, כמו דרך משל שהדבור שבעולם עליון נעשה מחשבה לעולם שלמטה הימנו וכידוע בענין ב'¹⁷ רוחות מספרות, ולכאורה יפלא מאוד איך יכולין הרוחות נשמה בלא גוף לדבר, אך הענין הוא, להבין בבחי' מחשבה ואצליהם הוא בחי' דיבור, ומ"מ יש שייכות זל"ז, אבל מהותו ועצמותו כביכול שהוא המאמר בעצמו הוא רם ונשא אין קץ מלהיות ממנו בחי' ההשתלשלות אבן, הי' רק בבחי' דילוג וצמצום גדול, וכמו שהי' זה הבחי' בו' ימי בראשית כן הוא ממש בכל יום תמיד מעשה בראשית שממשיכין בכל ימי חול ע"י תורה ומצות זאת הבחי' להוות עולמות בבחי' צמצום.

אך בשבת הוא בחי' עליות העולמות, דהיינו שהתורה והמצות עולין למקורן ושרשן להמאור בעצמו שיש שם ג"כ תורה ומצות, אך לא בגשמיות כמו כאן כי אין ערוך אליו ית' כיו"ס¹⁸ לא מחשבותי מחשבותיכם, מכל מקום יש שם לא בזה המהות וכמ"ש אשרי¹⁹ קדשנו במצוותיו וקורא²⁰ ושונה כידוע, ולשם הם עולים ונעשה שם בבחי' איבריין²¹ דמלכא ממש. ונמצא שהם ב' הפכים מתחילה ירידה מלמעלה למטה ובשבת הוא עלי'.

והממוצע ביניהם הוא בחי' התפילה, כדאיתא בתיקוני²² זהר על פסוק והנה סולם מוצב ארצה זו תפילה מוצב ארצה כמ"ש את²³ קרבני לחמי לאישי ריח ניחוחי שהוא מלמטה למעלה וראשו מגיע השמימה הוא בחי' עלי' למעלה, ובחול העליות הוא ע"י תפילה ובשבת נתעלה ג"כ תפילה של חול לתפילה של שבת, תפילה של שבת הוא רק בחי' עליות, עד שלאחר שבת נאמר ביום²⁴ עשות

13 מילין דהדייטא ולא אורחא דמלכא :
 14 זעה זח"ג קמט, ב. וראה אוה"ת פ' בא (כרך ז)
 ע' ב'תרכד בפ' מילין דהדייטא.
 15 מדלג על ההרים: שה"ש ב, ח.
 16 דילוגו עלי אהבה: ראה במדבר פ"ב,
 ג.
 17 שאהבה דוחקת הבשר: ב"מ פד, א.
 תניא פמ"ט.
 18 ב' רוחות מספרות: ברכות יח, ב. וראה
 ג"כ לקויות שה"ש ד, ב. ובכ"מ.
 19 כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי'
 נה, ח.
 20 אשר קדשנו במצוותיו: נוסח ברכת
 המצות.
 21 וקורא ושונה: ברכות יז, א. ועוד.
 22 איבריין דמלכא: ראה זח"א קע, ד.
 תקו"ז ת"ל (עד, סע"א). תניא רפכ"ג, ובכ"מ.
 23 בתיקוני זהר על פסוק והנה סולם מוצב
 ארצה: ויצא כח, יב. וראה זח"א רסו, ב. זח"א
 שו, ב. תקו"ז תמ"ב (פג, א).
 24 את קרבני לחמי לאישי: פינחס כח, ב.
 25 ביום עשות ה' אלקים: בראשית ב, ד.

ה' אלקים ארץ ושמים שהוא המשכה מבחי' הוי' בעצמו, ונק' שבת²⁵ בחי' תשובה עילאה, וצריך להיות זאת בכל שבת עליות ו' ימי המעשה ע"י התפילה ואחר שבת המשכה כנ"ל וד"ל.

וכמו שצריך להיות בחי' הנ"ל כל שבת כך צריך להיות מקודם בחי' תשובה תתאה לא²⁶ פחות מפעם אחת בשבוע לא סגי בלא הכי, וכמו שצריכין בגשמיות הגוף לרחוץ²⁷ בחמין וצונן בערב שבת, כן ברוחניות לא אפשר להיות בחי' תשובה עילאה הנ"ל. עליות העולמות בלא בחי' תשובה תתאה, מקודם להעביר²⁸ את רוח הטומאה ואח"כ יכול להיות בחי' תשובה עילאה הנ"ל. כי שבת²⁹ אותיות תשב כמ"ש שתשב³⁰ אנוש עד דכא שהוא בחי' מרירות על עוצם ריחוקו מאור פני ה' ית' בתיקון חצות, ובספרי³¹ הקבלה נק' בחי' תיקון רחל, שרחל³² נק' בחי' ה' קטנה וכמ"ש בהבראם³³ בה' קטנה ברא את כל העולמות מריש כל דרגין עד כו', שאפי' שכל של אדם הראשון שעליו נאמר כי³⁴ על כל מוצא פי ה' יחי' האדם הוא אדם הראשון וכמ"ש בדבר³⁵ ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם וכמ"ש בגמ'³⁶ על פסוק ולגדודיו אין מספר שלגדוד אחד אין מספר אבל לגדודיו פי' הוא בחי' הרכבת המדות זה מזה, הוא אין מספר. ואין הוא כמו דרך משל חסד שבחסד גבורה שבחסד הוא אין קץ ואין מספר כידוע לכל מבין ומשכיל, והכל נברא מאין ליש מבחי' רחל ה' קטנה הנ"ל וכמ"ש באקדמות³⁷ אתא קלילה דלית בי' מששא כו'.

וצריך להבין למה נק' דוקא רחל ולא שור וארי', הנה כתיב כרחל³⁸ לפני גוזזיה נאלמה וגוזזין אותה וצומח אחרת כו', והנה כמו שיש באדם עצמות ובשר וגידין ועור, כן ברוחניות יש בחי' עצמות הוא בחי' עצם ההשכלה וכמ"ש

(32) שרחל נק' ה' קטנה: ראה ויצא כט, טז. תו"א וישב כט, ד. ראה סה"מ תרכ"ז ע' קצא

— בשם זוהר ומד"ר.

(33) בהבראם בחי' קטנה: בראשית ב, ד. ראה מנחות כט, ב. ב"ר פי"ב, ב. פרש"י עה"פ.

(34) כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם: ע"פ עקב ח, ג.

(35) בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו. (36) בגמ' על פסוק ולגדודיו אין מספר: ראה

איוב כה, ג. חגיגה יג, ב.

(37) באקדמות אתא קלילה: ראה פיוט אקדמות. לקו"ת האזינו עד, ד. תו"ח ח"ש קכא, ג ובהערה 48 שם.

(38) כרחל לפני גוזזיה: ראה ישעי' נג, ז.

(25) שבת בחי' תשובה עילאה: ראה אגרת התשובה פי"י.

(26) לא פחות מעם אחת בשבוע: ראה מאמרי אדה"ז נביאים ע' ככו.

(27) לרחוץ בחמין וצונן בערב שבת: ראה שו"ע או"ח ר"ס רס. רמב"פ הל' שבת פ"ל, ה"ב.

(28) להעביר את רוח הטומאה: ע"פ זכרי' יג, ב.

(29) שבת אותיות תשב: ראה אגרת התשובה שם.

(30) שתשב אנוש עד דכא: ע"פ תהלים צ, ג. (31) ובספרי הקבלה נק' בחי' תיקון רחל: ראה

לקו"ת פינחס עה, ג. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקעו. אוה"ת נ"ך ע' אינג.

בגמ'³⁹ נדה לובן שממנו עצמות מן האב שהוא בחי' טיפת אבא, ובשר הוא בחי' מדות שהוא אודם מן האם וכמ"ש כי הדם⁴⁰ הוא הנפש, ואח"כ מלבישים בחי' אותיות שהוא בחי' עור לבוש כמ"ש אודם⁴¹ שממנו בשר ועור ושערות חיצוני עד שממנו מצמיחים השערות, וכן הוא למשכיל שבחי' רחל הנ"ל מקבלים יניקה ואפי' ע' שרים ואומות העולם וכמ"ש ואתה⁴² מחי' את כולם אפי' הקליפות, ובזמן שהי' בהמ"ק קיים היו מודים האומות שהם מקבלים חיות מאלקות ועכשיו בגלות אומרים ידינו⁴³ רמה ולא ה' עשה כל זאת, ונק' בחי' זאת שהם גוזזים ההשפעה מבחי' רחל הנ"ל, ואעפ"כ מחי' אותם פעם אחרת, ונק' זאת שצומח אחרת, וגם זאת ידוע שיש בחי' מעיים וקרביים עליונים שהם הנק' מלאכים וכמ"ש המו"ש מעי לו וכל קרבי את שם קדשו המבוררים, כמו בגשמיות שהמעיים הם מבשילים המאכל ושולחין המובחר למוח ולב והפסולת נדחה לחוץ, וכן למעלה ההשפעה דקדושה מבררים המלאכים ושולחין הפנימית לקדושה והפסולת נדחה לע' שרים, ועיקר הבירור הוא ע"י בחי' חכמה כמ"ש בחכ'⁴⁵ אתברירו, ומחמת זה נק' בחי' רחל כמ"ש כרחל לפני גוזזיה נאלמה, ושור וארי' אין גוזזין אותם, וגם ולא הי' צומח אחרת, נמצא שיכול להיות מבחי' רחל הנ"ל השפעה כזו בבחי' נפרד ממש כנ"ל, לכן צריך לזה בחי' תשובה תתאה מרירות וכמ"ש נהי⁴⁶ בכי תמרורים רחל הנ"ל מבכה על בני' בחי' תשובה עילאה, שחיות העולמות יש שירדו בו' ימי המעשה, יתעלו למקורא ושרשא, ואחר השבת יומשך מהמאור בעצמו. וזהו עולת שבת כו' בכל שבת וד"ל.

י"ש עוד בחי' ומדריגה שנק' שבת הקודש מנוחה⁴⁷ לחיי העולמים והוא ג"כ בחי' תחיית המתים שאז עיקר קבלת שכר כמ"ש למחר⁴⁸ לקבל שכר יצר טוב ענין ירידת הנשמה לעולם הזה בגוף, ומה תועלתה, והלא זה ירידה גדולה כמו שידוע בנות⁴⁹ ירושלים בנות⁵⁰ ציון דקאי על הנשמות⁵¹ קודם שבאו לגן עדן נק' בחי' ירושלים⁵² ירא שלם, ואח"כ בגן עדן נק' בחי' בנות ציון, ולמה ירדו כל כך להתלבש בגוף הגשמי. ואף שירידה זו צורך עלי' וכמ"ש בכל⁵³ לבבך להפך את הנפש הבהמית ולעשות מיש לאין, מכל מקום צריך להבין והלא קודם הבריאה הי'

-
39) בגמ' נדה לובן שממנו עצמות: ראה נדה לא, א.	47) מנוחה לחיי העולמים: סוף מס' תמיד.
40) הדם הוא הנפש: פ' ראה יב, כג.	48) למחר לקבל שכר: עירובין כב, א.
41) אודם שממנו בשר: נדה שם.	49) בנות ירושלים: ע"פ שה"ש א, ה.
42) ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.	50) בנות ציון: ע"פ ישעי' ד, ד. שה"ש ג, יא.
43) ידינו רמה ולא ה' עשה כל זאת: האזינו לב, כז.	51) הנשמות: בחי' ירושלים: זהר מדרש הנעלם ח"ש קכה, ב. וראה לקו"ת שה"ש ו, ג.
44) המו מעי לו: ירמי' לא, יט.	52) ירושלים ירא שלם: ראה ב"ר פנ"ו, י.
45) בחכ' אתברירו: ראה זח"ב רנד, סע"ב.	תוד"ה הר תענית טז, א.
ע"פ שער דרושי נקודות (ש"ח) פ"ו, ועוד.	53) בכל לבבך: ואתחנן ו, ה.
46) נהי בכי תמרורים: ירמי' לא, יד.	

ג"כ בחי' אין, ועוד מה תועלת להנשמה מזה שהיא ירדה ואין לה שום פעולה מזה, אך הענין הוא דהאמת כן הוא, שכל עיקר הבריאה מאין ליש הוא בכדי שאח"כ יעשו מיש לאין, לפי שנודע שבאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא, וכשמלמטה עושים מיש לאין מעוררים ג"כ מלמעלה למטה להיות ג"כ המשכה חדשה מיש האמיתי לאין, כידוע שיש למעלה בחי' יש ואין כמ"ש במ"א, ונמצא מזה ההמשכה שמיש האמיתי לאין יש יתרון ומעלה גם לנשמה שהיא נלקחה רק מבחי' אין, ויש לה קבלת תוספות הארה בלי גבול מבחי' יש האמיתי שהוא עצמיות א"ס. והנה המלאכים נק' בשם בהמות וחיות כמ"ש פני"א ארי' בפני שור. וצריך להבין מה ענין מלאך לשור וארי'.

והענין הוא על דרך מה שכתוב ארי' שאג הוא בחי' אהבה⁵⁵ עזה והוא בחי' מיכאל, וגבריאל הוא בחי' יראה, וזהו גם כן והאופנים⁵⁶ ברעש גדול כו' ואומרים קדוש פי' שממשיכים איך שהוא בחי' קדוש ומובדל הרבה מהם לכן מרעשים ברעש, וע"ז נאמר לא⁵⁷ ברעש ה', ועל השרפים שהוא בחי' ומדריגה גבוה מבחי' האופנים דהיינו שכשרץ האהבה שלהם, ולכן כתי' שרפים⁵⁸ עומדים ממעל לו ואין⁵⁹ עמידה אלא שתיקה שהוא בחי' ביטול, לא באש ה' שהוא בחי' קול⁶⁰ דממה תמן⁶¹ קאתי מלכא, ושם הוא הביטול באמת מיש לאין, ולכן מבקשים ברוך אתה ה' שיומשך המאור בעצמו, ולכן כתיב שם חונן הדעת ורופא חולים, ולכאורה יפלא והלא מכריזין קודם שנברא חכם או טפש ואיך אנו מבקשים שיומשך בחי' דעת וכיוצא, אך שהוא המאור, ולכן הוא מרבה לסלוח בלי גבול ושיעור וד"ל. (ע"כ נמצא בכתי')

54 פני ארי' ופני שור: ראה יחזקאל א, י.
 55 אהבה . . מיכאל: ראה לקו"ת ויקרא
 מה, ב. במדבר י, א. יא. ב. לא, מ. ועוד.
 56 והאופנים ברעש גדול: ע"פ ברכת יוצר.
 57 לא ברעש ה': מלכים-א יט, יב.
 58 שרפים עומדים ממעל לו: ישע"י ו, ב.
 59 ואין עמידה אלא שתיקה: סוטה לט, א.
 60 קול דממה: מלכים-א יט, יב.
 61 תמן קאתי מלכא: ראה זח"ג רכג, ב.
 תקו"ז בהקדמה (ג, ב).

לזכות

התמים **בנציון דוד שי'**
לרגל הכנסו לעול המצוות
ביום כ"ף מנחם-אב, ה'תשע"ז
שיגדל להיות חסיד יר"ש ולמדן
לנח"ר כ"ק אדמו"ר

ולזכות הוריו
לייביש משה ורינה שיחיו
גולדהירש
ומשפחתו

ולעילוי נשמת
יוסף בנימין ע"ה בן מנשה הי"ד